

Dr. Ivan Novak - pravnik, političar, publicist i književnik, jedno je od najznačajnijih imena slobodarske misli u Međimurju.

Rođen u seljačkoj obitelji, u Macincu, 22. svibnja 1884. godine, osjetio je već u djetinjstvu svu gorčinu tuđinske, mađarske, vlasti. Stoga su ga osjećaj za pravdu i hrvatsko rodoljublje rano uputili trnovitim životnim putem.

Kmetovska poniženost Međimuraca, nametnuti mu mađarski jezik i kultura, te činjenica da je Međimurje dio Ugarske, tj. otrgnuto od Hrvatske - sve je to bila za mladog Novaka suviše bolna istina, a da bi se sa njom mogao pomiriti.

Zbog svojeg slobodoumlja, Novak trpi već kao školarac, kad je izbačen iz sviju hrvatskih škola, ali on ustraje u njemu i za vrijeme jednako teških studentskih dana.

Novak nije odustajao od ideje da je Međimurje potrebno osloboditi i vratiti ga u krilo Hrvatske. Toj ideji bio je posvećen sav njegov život i rad.

Kruna tom radu najprije je brošura ISTINA O MEĐIMURJU, koju objavljuje 1907. u Zagrebu, te tako obznanjuje svim Hrvatima istinu o porobljenom hrvatskom Međimurju. Bio je to ujedno i Novakov plan za oslobođenje: školovati mlade Međimurce u Hrvatskoj za učitelje, te tako oteti međimurski duh mađarizaciji.

Druga, jednako značajna brošura, koju Novak objavljuje 1918. godine, još za trajanja prvog svjetskog rata, je "SAMOODREĐENJE NARODA I MAĐARI, koju potpisuje sa "Hrvat iz Ugarske". Ovdje se obara na mađarsko zakonodavstvo, zbog kojega ni Međimurje nema priliku da se nacionalno opredijeli i oslobodi mađarske dominacije.

Novakov dugogodišnji spisateljski i politički rad na ostvarenju slobodnog hrvatskog Međimurja - nagradu dobiva kada je imenovan za člana Narodnog vijeća Države SHS. Njegov ugled bio je presudan za odluku ovog vijeća da Hrvati krenu u pomoć svojoj braći preko Drave.

Veličanstveni odziv dragovoljaca jedan je od najslavnijih u povijesti Hrvatske oslobodilačkih pohoda, koji je na Badnjak 1918. oslobodio Međimurje i priključio ga Hrvatskoj. U tom događaju dr. Novak bio je glavni pobjednik.

U ratu poharanom i od Mađara izranjenom i opljačkanom Međimurju, dr. Novak je na dužnosti građanskog povjerenika započeo gospodarsku i duhovnu obnovu. Nastavio ju je i kao javni bilježnik. U škole je uveden hrvatski jezik, uveo ga je i u administraciju, na hrvatskom jeziku počinju izlaziti i Međimurske novine, otvara čitaonice i u najmanjim međimurskim mjestima, organizira sav kulturni, športski i javni život uopće - u hrvatskom duhu.

Zahvaljujući njemu, međimurska pjesma postala je poznata i u Evropi, školuju se veličine kao što su skladatelji i muzikolozi - Slavenski, Vrhovski, likovni umjetnici Kralj i Bezeredi...

U svemu tome, pomagali su mu brojni suradnici, domaća inteligencija i svećenstvo, te njegovi kolege iz cijele Hrvatske.

Sav taj procvat nacionalne obnove i preporoda počinje se, kao i u cijeloj Hrvatskoj, gasiti na dan kada kralj Aleksandar 1929. proglašava diktaturu.

Novak tada gubi položaj bilježnika, razočarava se u svojim idealima, te ubrzo, 20. veljače 1934. godine, u svojoj pedesetoj umire.

Grob dr. Ivana Novaka i njegove supruge oskvrnut je 1941. godine, kada Mađari ponovno okupiraju Međimurje. U dvije svibanjske noći raskomadana je skulptura, majstorsko djelo velikog hrvatskog kipara Frana Kršinića.

Bila je to mađarska osveta cijelom Međimurju.

I nakon 57 godina, povrat ostataka uništenog spomenika na grob dr. Novaka uz ovu 80. obljetnicu oslobođenja Međimurja, Međimurska županija iskazuje veliku zahvalnost dr. Novaku.

Nadam se da će ovaj spomenik biti opomenom i porukom našoj i budućim generacijama: barbarstvo rušenja nadgrobnih spomenika nikada se više ne smiju ponoviti.

Ovaj čin ujedno je i zavjet jednom od najvećih sinova hrvatskog Međimurja da će njegov spomenik biti obnovljen.

Neka je hvala i slava

dr. Ivanu Novaku

Međimurje
povrat 26.12. 1998
na grobu dr. Novaka

